

Temats. **Aleksandrs Grīns. „Dvēseļu putenis”**

Klase. **11.klase**

Ieteicamais stundu skaits. 3

	Apakštēmas	Stundu skaits	Piezīmes
Mācību saturs	1. A.Grīna personība un daiļrade. 2. Romānā tēlotais laiks un vieta. 3. Tēlu sistēma.	1 1 1	
Paredzamie rezultāti	1. Ir priekšstats par A.Grīna personību un daiļradi. 2. Izprot un analizē romānā tēloto laiku, vietu un stāsta par saviem radniekiem- Pirmā pasaules kara cīnītājiem. 3. Analizē tēlus un vērtē valodu kā tēlojuma līdzekli. 4. Iepazīst romānā tēloto vietu- Ložmetējkalnu.		
Mājas darbi	1.st. -82.darba lapa. 2.st.- 1.Izveidojiet dubulto dienasgrāmatu! Izrakstiet no romāna I daļas citātus, kas raksturo dažādu tēlu savstarpējās attiecības! Komentējiet tās! 2.Aptaujājiet tuviniekus un noskaidrojiet, vai kāds no radniekiem ir piedalījies Pirmā pasaules kara cīņās. Šos stāstus pierakstiet. Ja ir saglabājušās fotogrāfijas par šiem cīnītājiem, paņemiet tās līdzi! 3.st.- 5 argumenti, kāpēc mūsdienu jauniešiem jālasa romāns „Dvēseļu putenis”.		
Atgrieze mīskā saite	Mācību ekskursija uz Ložmetējkalnu (vai nu gida pavadībā, vai arī kopā ar literatūras skolotāju- skolēni sagatavojuši fragmentus no romāna, iestudējuši nelielās grupās un rāda tos Ložmetējkalna apkārtnē).		
Resursi	<ul style="list-style-type: none"> • Auzāne D., Lūse D., Maurmane M., Milzere M. <i>Literatūra 11.klasei.</i>- Rīga: Zvaigzne ABC, 2002 • Grīns. A. <i>Dvēseļu putenis.</i>- Rīga: 1989, 779 • Bleiere.D., Butulis.I., Feldmanis.I., Stranga.A.,Zunda.A. <i>Latvijas vēsture. 20.gadsimts.</i>-R.: 2005, 444 • Memenis.A. <i>Strēlnieki.</i>- Rīga: „Junda”,1995, 246 • Balodis. A. <i>Latvijas un latviešu tautas vēsture.</i>-R.: 1991, 430 • Grīns.A. <i>Par rakstniekiem un literatūru.</i>- R.: Zvaigzne ABC, 1999 • <i>Latviešu rakstniecība biogrāfijās.</i>- R.: Zinātne, 2003, 220-221 • <i>Latviešu literatūras vēsture.</i>- R.: „Literatūra”, 1937, 223-242 • Balode.A.,Ernstsones.G., Raituma. I., Kļaviņa.I., Spicberga. M. <i>Darba lapas latviešu literatūrā 11.klasei.</i>- R.: Pētergailis, 2005 • <i>Darba lapas.</i>-R.: Zvaigzne ABC, 2003 		
Komentāri	Skolēni vismaz trīs nedēļas pirms romāna analīzes saņēmuši uzdevumus: 1.izlasīt A.Grīna „Dvēseļu puteņa” I daļu, ja iespējams, visu romānu, 2. uzrakstīt 10- 20 tēzes par vienu no vēstures tēmām, piem., „Pirmā pasaules kara cēloņi un karā iesaistītās valstis”, „Nāves sala”, „Ziemassvētku kaujas”, „Strēlnieki” u.tml. Ja skolotājs organizēs mācību ekskursiju, tad šim tematam būs nepieciešamas 4 mācību stundas.		

Aleksandra Grīna personība un daiļrade (1 stunda)

Laiks	Stundas gaita	Izmantotais materiāls
2 min.	Saveicināšanās, stundas mērķu noskaidrošana	
8 min.	Skolotāja un skolēnu saruna par Pirmā pasaules kara tēlojumu literatūrā un mākslā, par dažādiem autoriem, darbiem (gan grāmatām, gan gleznām, gan mākslas filmām utt.), par vēsturiskiem romāniem kā populārāko žanru pēckara laikā.	Auzāne.D., Lūse. D., Maurmane. M., Milzere. M. <i>Literatūra 11.klasei.</i> - R.: Zvaigzne ABC, 2002, 372- 373 Dažādas mākslas grāmatas
18 min.	Skolotājs aicina pievērsties vēsturisko romānu autoram A.Grīnam. Skolēnu darbs nelielās grupās. Skolotājs piedāvā dažādu darbu fragmentus. Katrai grupai cits uzdevums. 1.gr. Lasi fragmentus un sagatavo stāstījumu par Aleksandra Grīna personību! Kāpēc rakstnieks izvēlējies vārdu Aleksandrs? 2.gr. A.Grīna, tavuprāt, nozīmīgākie biogrāfijas dati. 3.gr. A.Grīns un Pirmais pasaules karš. 4.gr. A.Grīna daiļrade. 5.gr. Lasi Remarka romāna „Rietumu frontē bez pārmaiņām” un A.Grīna „Dvēseļu puteņa” fragmentus un salīdzini kauju tēlojumu! Vai abu romānu noskaņa ir atšķirīga? Pamato savu viedokli!	Grīns. A. <i>Dvēseļu puteņi.</i> - Rīga: 1989, 779 Bleiere.D., Butulis.I., Feldmanis.I., Stranga.A.,Zunda.A. <i>Latvijas vēsture. 20.gadsimts.</i> -R.: 2005, 444 Grīns.A. <i>Par rakstniekiem un literatūru.</i> - R.: Zvaigzne ABC, 1999, 74 <i>Latviešu rakstniecība biogrāfijās.</i> - R.: Zinātne, 2003, 220-221 Auzāne.D., Lūse. D., Maurmane. M., Milzere. M. <i>Literatūra 11.klasei.</i> - R.: Zvaigzne ABC, 2002, 372- 373 <i>Latviešu literatūras vēsture.</i> - R.: „Literatūra”, 1937, 223-242
10 min.	Skolēni pa grupām prezentē veikumu. Pārējās grupas papildina stāstījumu.	
2 min.	<u>Mājas darbs.</u> Skolotājs aicina pildīt 82.darba lapu. Atgādina par mājas darbu, kurš uzdots vismaz pirms 3 nedēļām vai skolēnu brīvdienās vasarājāzlasa romāns „Dvēseļu puteņi” (viss vai 1. daļa) un jāuzraksta 10-20 tēzes par Pirmo pasaules karu.	<i>Darba lapas.</i> -R.: Zvaigzne ABC, 2003

Aleksandra Grīna romāns „Dvēseļu putenis”
Romānā tēlotais laiks un vieta (1 stunda)

Laiks	Stundas gaita	Izmantotais materiāls
2 min.	Saveicināšanās, stundas mērķu noskaidrošana	
5 min.	Skolēni pārrunā 82.darba lapā rakstītās vēsturiskā romāna pazīmes. Saruna turpinās par A.Grīna romānu, tā pazīmēm.	
10 min.	Skolēni iepriekš saņēmuši uzdevumus: 1. izlasīt A.Grīna „Dvēseļu puteņa” I daļu, ja iespējams, visu romānu, 2. uzrakstīt 10- 20 tēzes (skolotāja norādītajā vai paša sameklētajā literatūrā) par vienu no vēstures tēmām, piem., „Pirmā pasaules kara cēloņi un karā iesaistītās valstis”, „Nāves sala”, „Ziemassvētku kaujas”, „Strēlnieki” u.tml. Skolotājs aicina skolēnus pašķirstīt romāna lappuses un noskaidrot, kā darbā „Dvēseļu putenis” tiek attēloti tie notikumi, par kuriem viņi veidoja tēzes.	Grīns. A. <i>Dvēseļu putenis.</i> - Rīga: 1989, 779 Bleiere.D., Butulis.I., Feldmanis.I., Stranga.A.,Zunda.A. <i>Latvijas vēsture. 20.gadsimts.</i> -R.: 2005, 444 Memenis.A. <i>Strēlnieki.</i> - Rīga: „Junda”,1995, 246 Balodis. A. <i>Latvijas un latviešu tautas vēsture.</i> -R.: 1991, 430
10 min.	Skolēni īsi komentē Pirmā pasaules kara notikumus un to atspoguļojumu romānā. (Var izmantot „Autora krēslu”).	
1 min.	Lai turpinātu sarunu par romānā tēloto laiku un vietu, skolotājs aicina pildīt 83.darba lapu.	<i>Darba lapas.</i> -R.: Zvaigzne ABC, 2003
9 min.	Tiek pārrunāts uzrakstītais, noskaidrots romānā tēlotais laiks un vieta.	
3 min.	<u>Mājas darbs.</u> 1. Izveidojiet dubulto dienasgrāmatu! Izrakstiet no romāna I daļas citātus, kas raksturo dažādu tēlu savstarpējās attiecības! Komentējiet tās! 2. Aptaujājiet tuviniekus un noskaidrojiet, vai kāds no radiniekiem ir piedalījies Pirmā pasaules kara cīņās. Šos stāstus pierakstiet. Ja ir saglabājušās fotogrāfijas par šiem cīnītājiem, paņemiet tās līdzi!	

Aleksandra Grīna romāns „Dvēseļu putenis”
Tēlu sistēma (1 stunda)

Laiks	Stundas gaita	Izmantotais materiāls
2 min.	Saveicināšanās, stundas mērķu noskaidrošana	
5 min.	Dubultās dienasgrāmatas lasīšana.	Skolēnu izveidotā dubultā dienasgrāmata
15 min.	<p><u>Uzdevums skolēniem.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Izmantojot grafisko organizatoru, izveidot romāna spilgtāko tēlu galeriju. • Romānā tēloto strēlnieku raksturīgākās īpašības. • Strēlnieku draudzības tēlojums (izmantojama 28.darba lapa „Pētergaiļa” izdevumā). • Vanagu dzimta (izmantojama 30.darba lapa „Pētergaiļa” izdevumā). • Viena tēla (pēc izvēles) raksturojums. • Tēlu raksturu atklāsmei izmantotie mākslinieciskās izteiksmes līdzekļi (84.darba lapa). <p>(Katra grupa vai pāris saņem savu uzdevumu. Grupai var būt vairāki uzdevumi.)</p>	<p>Grīns. A. <i>Dvēseļu putenis</i>.- Rīga: 1989, 779</p> <p><i>Darba lapas</i>.-R.: Zvaigzne ABC, 2003</p> <p>Balode.A.,Ernstsonē.G., Raituma. I., Kļaviņa.I., Spicberga. M. <i>Darba lapas latviešu literatūrā</i> 11.klasei.- R.: Pētergailis, 2005</p>
7 min.	Grupu darba prezentācija	
8 min.	<p>Stundas beigās saruna par to, kā romāns ietekmējis katru skolēnu, cik patiens un iedarbīgs ir tēlojums, par tuvinieku piedalīšanos Pirmajā pasaules karā, seno fotogrāfiju skatīšanās, komentārs.</p> <p>Pirms stundas var izveidot nelielu izstādi klasē-senās fotogrāfijas, ģimenes hronikas, grāmatas par Pirmo pasaules karu.</p>	
3 min.	<p><u>Mājas darbs.</u></p> <p>5 argumenti, kāpēc mūsdienu jauniešiem jālasa romāns „Dvēseļu putenis”.</p>	